

Parlamentul României

Camera Deputaților

Grupul Parlamentar al Alianței pentru Unirea Românilor

INTERPELARE

Adresată: Ministerul Culturii

De către: Deputat Elena DOBOȘ

Circumscripția electorală: nr. nr.38 TULCEA

Grupul parlamentar: Alianța pentru Unirea Românilor (AUR)

Obiectul interpelării: Privind riscul distrugerii unor epave istorice din Bazinul Mare portuar al Zonei Libere Sulina, aflate într-o zonă cu regim de protecție arheologică

Stimate domnule ministru,

Vă adresez această interpelare parlamentară pentru ca, în al doisprezecelea ceas, prin atribuțiile pe care le aveți în calitate de ministru al Culturii, să dispuneți verificarea urgentă și, dacă situația o impune, oprirea lucrărilor de reabilitare a portului Sulina și de fluidizare a traficului de mărfuri, lucrări care riscă să distrugă trei epave din lemn, datate în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. Vorbim despre un patrimoniu subacvatic rar, despre urme istorice care, odată distruse, nu mai pot fi recuperate niciodată. Nu este vorba doar despre o lucrare tehnică într-un bazin portuar, ci despre posibilitatea ca, sub ochii autorităților, o parte din istoria Tulcei și a României să fie pierdută definitiv.

Aceste informații mi-au fost comunicate de domnul Iulian Rusu, arheologul care a descoperit cele trei epave în anul 2015, în Bazinul mare al Administrației Zonei Libere (AZL).

Domnul Iulian Rusu a făcut, de-a lungul timpului, toate demersurile legale pentru ca acest bazin să fie clasat ca sit arheologic de categoria A, având în vedere valoarea deosebită a acestor nave pentru patrimoniul subacvatic tulcean și național. În urma acestor demersuri, Direcția Județeană pentru Cultură Tulcea a declanșat, la data de 08.06.2015, procedura de clasare din oficiu în Lista Monumentelor Istorice, categoria I – situri arheologice, pentru imobilul situat în orașul Sulina, F12 intravilan, Hs 63/4, NC 810, CF nr. 30510 UAT Sulina – Bazinul Mare portuar din Zona Liberă Sulina. Prin urmare, zona avea deja un regim special de protecție culturală și arheologică. În mod firesc, orice lucrare de dragare, orice intervenție asupra fundului bazinului portuar sau orice modificare a regimului juridic al sitului trebuia justificată, avizată și documentată în mod transparent.

Cu toate acestea, de anul trecut și până în prezent, se desfășoară lucrări de dragare în cadrul unui proiect finanțat din fonduri europene pentru modernizarea infrastructurii portuare la Sulina. Din informațiile primite, aceste lucrări ar putea afecta direct cele trei epave și există riscul ca, prin introducerea unei drage în Bazinul Mare, fundul bazinului să fie distrus, iar patrimoniul arheologic subacvatic să fie pierdut definitiv. Mai grav, există suspiciuni că au început deja să fie rupte bucăți dintr-o epavă. Dacă acest lucru se confirmă, nu mai vorbim doar despre o problemă administrativă sau despre o neclaritate între instituții, ci despre o posibilă distrugere a patrimoniului cultural, sub ochii autorităților care aveau obligația să îl protejeze.

Din răspunsurile transmise până în prezent de autorități la solicitările domnului Rusu, rezultă o situație gravă și profund neclară. Pe de o parte, se recunoaște faptul că lucrările sunt situate într-o zonă cu relevanță arheologică subacvatică, iar pe de altă parte se susține că epavele semnalate nu ar fi fost identificate în aria lucrărilor.

În același timp, se invocă faptul că o parte din situl arheologic ar fi fost declasată prin ordin al ministrului Culturii de la acea dată, în vederea extracției nisipului din largul mării, pe suprafețe delimitate prin coordonate Stereo 70, în baza Ordinului nr. 2630/2018. Însă opiniei publice nu i-au fost explicate clar motivele, documentele tehnice, avizele și responsabilitățile instituționale care au stat la baza acestei decizii.

Ministerul Culturii susține că au fost respectate procedurile legale și că epavele semnalate nu au fost identificate în aria lucrărilor. Totuși, domnule ministru, dacă zona era deja vizată de o

procedură de clasare ca sit arheologic, iar documentele anterioare indicau prezența unor epave, simpla afirmație că „nu s-a găsit nimic” nu poate fi suficientă.

Într-o asemenea situație, este necesar ca Ministerul Culturii să prezinte public și transparent toate studiile, hărțile, coordonatele, imaginile sonar, rapoartele de diagnostic arheologic și avizele care au stat la baza continuării lucrărilor. Patrimoniul României nu poate fi tratat prin răspunsuri generale, mai ales atunci când există riscul ca dovezi istorice de sute de ani să fie distruse ireversibil. Această contradicție ridică suspiciuni serioase cu privire la modul în care au fost emise avizele, la responsabilitatea instituțiilor implicate și la riscul real ca patrimoniul cultural submers să fie distrus, acoperit sau afectat definitiv.

În răspunsurile transmise sunt menționate mai multe instituții: Ministerul Culturii, Institutul Național al Patrimoniului, Comisia Națională de Arheologie, Comisia Națională a Monumentelor Istorice, Direcția Județeană pentru Cultură Constanța și Administrația Bazinală de Apă Dobrogea-Litoral. Totuși, răspunsurile nu clarifică limpede cine a solicitat declasarea, cine a avizat-o, cine a verificat terenul, cine răspunde dacă epavele sunt afectate și cine și-a asumat modificarea regimului juridic al sitului.

Tulcea este unul dintre județele României cu cel mai bogat patrimoniu arheologic, însă prea puține dintre aceste obiective sunt protejate, valorificate sau amenajate pentru vizitare. Tocmai de aceea, consider că Ministerul Culturii are obligația să trateze cu maximă seriozitate această situație și să intervină înainte ca distrugerea să devină ireversibilă.

Având în vedere cele expuse, vă solicit, domnule ministru, să îmi comunicați următoarele:

1. Care este stadiul juridic actual al imobilului/sitului pentru care Direcția Județeană pentru Cultură Tulcea a declanșat, la data de 08.06.2015, procedura de clasare din oficiu în Lista Monumentelor Istorice?
2. A fost acest sit clasat definitiv, declasat, declasat parțial sau trecut într-o altă categorie de protecție? Dacă da, prin ce act administrativ?
3. Cine a solicitat declasarea sau modificarea regimului juridic al sitului arheologic din Bazinul Mare portuar al Zonei Libere Sulina?
4. Care sunt avizele, rapoartele și documentele tehnice care au stat la baza continuării lucrărilor de dragare în această zonă?

5. Cum justifică Ministerul Culturii continuarea lucrărilor într-o zonă pentru care autoritatea competentă a declanșat procedura de clasare ca sit arheologic încă din anul 2015?
6. Cine răspunde, din punct de vedere administrativ, tehnic și juridic, în cazul în care cele trei nave/epave semnalate în zona sitului arheologic sunt afectate, distruse sau acoperite în urma lucrărilor?
7. De ce nu au fost publicate integral hărțile, coordonatele, imaginile sonar și rapoartele de diagnostic arheologic care au stat la baza avizării lucrărilor?
8. Care este poziția oficială a Ministerului Culturii față de contradicția dintre existența unei zone cu regim de protecție arheologică și afirmația potrivit căreia în zona verificată „nu s-a găsit nimic”?
9. Are Ministerul Culturii în vedere suspendarea temporară a lucrărilor de dragare până la clarificarea completă a situației juridice și arheologice a zonei?
10. Ce măsuri concrete are în vedere Ministerul Culturii pentru protejarea patrimoniului arheologic subacvatic din zona Sulina și pentru evitarea unor situații similare în viitor?

Solicít răspunsul în scris.

Vă mulțumesc!

Deputat Elena DOBOȘ

Circumscripția electorală nr. 38 Tulcea